



Projekt ESF CZ.1.07/1.1.00/08.0094 Vzdělávání pro udržitelný rozvoj  
v environmentálních a ekonomických souvislostech  
Asociace pedagogů základního školství České republiky  
<http://www.vcele.eu>

## Krajské kolo celostátní soutěže Zelené podnikání 2011/12

### Studijní materiály a testy

Informace k organizaci krajského kola soutěže Zelené podnikání:

- od 8. do 13. 12. 2011 přihlašování týmů do krajského kola
- 13. 12. 2011 rozeslání studijních materiálů a odkazu na model „Včelí farma“ soutěžícím týmům
- do poloviny ledna 2012 průběžné rozesílání dalších studijních materiálů soutěžícím týmům
- do 31. ledna 2012 zveřejnění otázek testu na internetu
- do 5. února 2012 vyhlášení výsledků krajského kola.

Tato část krajského kola je věnována tvorbě jednoduchém podnikatelském záměru a posouzení jeho životaschopnosti. Jako model vám nabízíme podnikatelský záměr „Fish and chips“, ze kterého pochopíte postup vedoucí k vytvoření svého podnikatelského záměru „Prodej párku v rohlíku“. Příklad je úmyslně ze zahraničí, nelekejte se tedy ani jmen, ani jednotek. Podstata podnikání je totiž úplně stejná všude na světě.

Dejte v týmu hlavy dohromady a rozdělte si mezi sebe úkoly. Někdo zjistí například, kdo v okolí dodává nejlevnější párky. Jiný člen týmu ověří, kolik stojí pronájem stánku. Další člen týmu se postará o to, že budete přesně vědět, za kolik se dají nejlevněji koupit papírové ubrousky. atd. Společně potom plánujte, promýšlejte a vytvářejte svůj podnikatelský záměr.

Více konspirace budete potřebovat při řešení hry (model Včelí farma):

1. **Logicky uvažujte:** Jakou metodou zjistit, který ze dvou druhů květin je lepší pro včelí hospodaření.
2. **Experimentujte:** Opakovanými pokusy získejte potřebné informace. Zapište jednotlivá měření a vypočítejte průměrné hodnoty.
3. **Logicky uvažujte:** Jakým způsobem lze zjistit nejlepší umístění úlu.
4. **Experimentujte:** Opakovanými pokusy získejte potřebné informace. Na základě nich najdete ideální umístění úlu pro snížení nákladů na naši včelí farmě.
5. **Vypočtete svůj zisk.**

Úspěšné studium a řešení problémů přeje tým připravující soutěž Zelené podnikání.

Držíme palce.

# Úryvek z knihy John Lambden a David Targett „Hospodaření malého podniku“

## STUDIJNÍ TEXT: Případová studie 1.: Prodej Fish & Chips;

Harry zvažuje nákup malé restaurace prodávající fish & chips<sup>1</sup> a chce mít nějakou představu o její ziskovosti. Určitý čas věnoval pozorování dění okolo a sbírání údajů. Z toho, co viděl, vyvozuje, že nejlépe odpovídajícím odhadem prodejů by měla být hodnota okolo 5 000 fish & chips měsíčně v ceně £1 za porci.

**Hlavní variabilní náklady jsou** 40 pencí za rybu a 5 pencí za brambory. Na první pohled by to vypadalo, že krycí příspěvek je 55 pencí: £1 – (40 pencí + 5 pencí), ale to opomíjí další, ne tak zřejmé, variabilní náklady na olej, sůl, ocet a balící papír. Harry odhaduje, že při prodeji 5 000 porcí za měsíc bude potřebovat 20 galonů oleje v ceně £5 za galon, 10 liber soli v ceně 20 pencí za libru, 10 pint octa v ceně 10 pencí za pintu, 1 000 kusů novin ve ceně 1 pence za kus a 5 000 pergamenových papírů v ceně 2 pence za kus.

**Součástí fixních nákladů jsou** nájemné, městské dávky, pohonné hmoty a mzdy (jak zaměstnanců, tak i Harryho). Z údajů, které má od předchůdce, Harry odhaduje, že to bude okolo £1 200 měsíčně.

Jaký bude Harryho bod zvratu v počtu porcí měsíčně? Jaký bude jeho zisk, nebo ztráta, jestliže dosáhne svého nejlepšího odhadu 5 000 porcí měsíčně?

### Řešení

Příjmy pocházejí z ceny £1, kterou by měl účtovat.

Variabilní náklady na porci jsou:

Ryba	40 pencí
Brambory	5 pencí
Olej	2 pence (20 galonů × £5 / 5 000 porcí)
Sůl	0,04 pence (10 liber × 20 pencí / 5 000 porcí)
Ocet	0,02 pence (10 pint × 10 pencí / 5 000 porcí)
Noviny	0,2 pence (1 000 ks × 1 pence / 5 000 porcí)
Pergamenový papír	2 pence
<b>Celkem</b>	<b>49,26 pence</b>



Je důležité být v tomto směru svědomitý a kvůli předcházení vážným problémům zvážit všechny možné variabilní náklady. Nicméně stejně tak je důležité, abychom se nadměrně nezabývali přesností výpočtů na druhých a třetích pozicích desetinných míst – ty by určitě neměly analýze založené na podobných odhadech vládnout. Smyslem této analýzy je to, že každá *£1 tržeb nás stojí zhruba 50 pencí*, nebo jinými slovy, za každých £100, které utržíme, musíme zaplatit na variabilních nákladech £50 a £50 nám zůstane k pokrytí fixních nákladů.

Fixní náklady jsou £1 200 měsíčně, takže výpočet bodu zvratu může začít:

$$\begin{aligned} \text{Krycí příspěvek} &= \text{Výnosy} - \text{Variabilní náklady} \\ &= 1,00 - 0,50 \\ &= 0,50 \\ \text{Bod zvratu} &= \text{Fixní náklady} / \text{Krycí příspěvek} \\ &= 1\,200 / 0,50 \\ &= 2\,400 \text{ porcí} \end{aligned}$$

<sup>1</sup> Pozn. překl. – fish & chips je tradiční oblíbené rychlé jídlo ve Velké Británii, které spočívá v kombinaci smažených rybích kousků a hranolek, které jsou baleny do novinového papíru.

**Aby Harry dosáhl bodu zvratu, musí prodat 2 400 porcí fish & chips za měsíc.** Protože jsou k dispozici všechny potřebné údaje, analýza může pokračovat dále výpočtem zisku při různých objemech prodeje. Když Harry prodá 5 000 porcí, jeho měsíční zisk bude:

$$\begin{aligned}\text{Zisk} &= \text{Objem prodeje} \times \text{Krycí příspěvek} - \text{Fixní náklady} \\ &= 5\,000 \times 0,50 - 1\,200 \\ &= 2\,500 - 1\,200 \\ &= \text{£}1\,300\end{aligned}$$

Jestliže si Harry bude jistý měsíčními prodeji ve výši 5 000 porcí, analýza potvrdila životaschopnost tohoto podnikání a nejsou potřebné další výpočty. Jestliže ovšem má podezření, že by se prodeje mohly pohybovat někde na hraně okolo bodu zvratu, tzn. okolo 2 400 porcí, měl by zvážit, co se dá udělat, aby byl podnik životaschopnější – snížit náklady, zvýšit cenu, zvětšit objem prodeje, atd. Ať už je výsledek jakýkoliv. Harry je nyní v lepší pozici při rozhodování, kolik je ochoten za převzetí podniku zaplatit.

### **Komentář**

Když kupujete jakýkoliv podnik, nejdůležitější otázka spočívá v tom, jaké budou jeho *tržby*. V nákladech bývá obtížné se zcela zmýlit, ale ve stanovení předpokládaných tržeb může být omyl velmi častý. Speciálně v typech podnikání za hotové, kde „oficiální“ výkazy nebývají obvykle úplně pravdivé a často jsou dokonce do značné míry „šedé“ nebo dokonce falešné. Existují například odhady, že až 20 % z celkových příjmů v Itálii se nikdy neobjeví v *žádných* výkazech.

Kvůli tomu byste měli být ostražití jak předtím, tak i poté, co si je současný majitel jistý vašim reálným zájmem. Třeba si opakovaně a na co nejdélší dobu stoupněte někde poblíž a:

- Spočítejte si, kolik lidí přejde okolo a jaké procento z nich se zastaví a něco koupí. Tyto údaje můžete porovnat s obdobnými stánky jinde, a jestliže jsou výsledky podobné, vyvodit z toho smysluplné závěry. Harry by mohl zjistit, že jestliže se v restauraci zastaví denně 125 lidí a každý z nich koupí v průměru dvě porce, pak prodá měsíčně 5 000 porcí ( $125 \times 2 \text{ porce} \times 20 \text{ pracovních dní}$ ).
- Zvažte, co za lidi chodí okolo. Například, jestliže chcete koupit obchod se sportovními potřebami a okolo chodí samí penzisté, mějte se na pozoru.
- Uvažujte o sezónních vlivech – nemá příliš smysl počítat lidi navštěvující obchod s dárky před Vánocemi, když si nezjistíte totéž i v lednu/únoru nebo červenci/září.
- Zhodnoťte socioekonomické postavení lidí v dané oblasti. Jestliže přemýšlíte o tom, koupit si bar zaměřený na kvalitní vína, pak oblast, kde bydlí převážně dělníci, asi nebude ta pravá, i když jich okolo přejde do práce a z práce obrovské množství.
- Zkuste si spočítat, kolik z těch, co vstoupí dovnitř, si něco koupí. Každý z typů obchodů má v tomto směru jiný profil, a zatímco Harry může očekávat, že každý návštěvník si něco koupí, v mnoha jiných obchodech (např. s dárky, nebo starožitnostmi) to zdaleka neplatí.

## Fish and chips:

Fish and chips (česky: ryba a hranolky) je oblíbený pokrm rychlého občerstvení.

[http://cs.wikipedia.org/wiki/Fish\\_and\\_chips](http://cs.wikipedia.org/wiki/Fish_and_chips)

## Pro zajímavost:

Britka ve svých 101 letech provozuje obchod s fish and chips.

[http://www.tyden.cz/rubriky/apetit/britka-ve-svych-101-letech-provozuje-fish-and-chips\\_128321.html](http://www.tyden.cz/rubriky/apetit/britka-ve-svych-101-letech-provozuje-fish-and-chips_128321.html)

## Párek v rohlíku. Pronajměte si vozík na Vaše párty

<http://www.dimico.cz/index.php?desktop=clanky&action=view&id=11&mb=4>

## Párek v rohlíku. Zařízení.

<http://www.gastroprodej.cz/varne-stolni-zarizeni/hot-dog-parky.html>

## Párek v rohlíku. Obaly.

<http://www.shop-obaly.cz/sacek-parek-rohliku-4000ks-p-1709.html>

**Cvičení:** Napište podle případové studie 1: **Prodej Fish & Chips, svůj podnikatelský plán prodeje párku v rohlíku.**

Údaje od předchůdce: Měsíčně se na tomto místě prodalo až 6 000 ks párků v rohlíku za cenu 15 Kč za kus. Zjistěte od dodavatelů, za kolik nakoupíte párky, rohlíky, kečup a hořčici při odhadnutém prodaném množství.

Zjistěte: **Variabilní náklady na jeden kus.**

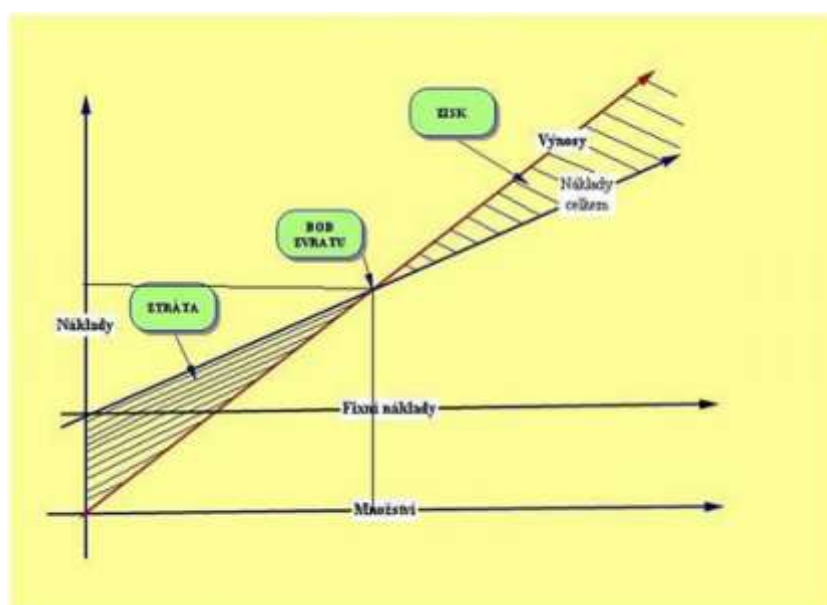
Zjistěte: **Fixní náklady**, jako jsou nájemné, městské poplatky, pohonné hmoty.

Vypočtěte: **Krycí příspěvek** (hrubý zisk).

(<http://www.synext.cz/kryci-prispevky-a-bod-zvratu.html>)

Vypočtěte: **Bod zvratu** (bod, od kterého začíná zisk).

Vypočtěte: **Zisk.**



Okomentujte podnikatelský záměr a rozhodněte se, zda začnete podnikat.

Popište obrázek v souvislosti s výše uvedeným podnikatelským záměrem.-

Velkou pomoc najdete ve dříve uvedené případové studii 1. Fish and chips.

## Část A.: Model podnikatelská hra „Včelí farma“.

Představujeme vám model včelí farmy. Včely z úlu vylétají náhodnými směry a objeví-li květinu, seberou z ní nektar, který si květina za krátkou dobu znovu doplní. Ve hře jsou dva druhy květin. Každý druh květiny má jinou rychlost obnovení nektaru a má odlišnou přitažlivost pro včely. Jeden ze dvou druhů květin je pro včelí hospodaření výhodnější. V levém horním rohu se zobrazuje, kolik včely nalétaly.



Úľ můžete přemístit pomocí kurzoru. Polohu úlu si můžete poznamenat pomocí souřadnic (úľ pozice x =?; úľ pozice y =?). Úľ pojme 30 kg medu, viz oranžový ukazatel vpravo nahoře. Druh květiny určujete kliknutím na květinu. Zelená vlaječka spouští hru, ta se sama zastaví po naplnění úlu.

Na stránkách projektu je umístěn model Včelí farma (<http://www.vcele.eu/soutez-zelene-podnikani/vceli-farma>) pro krajské kolo soutěže.

### ÚKOLY:

Představte si, že se včely stanou zaměstnanci vašeho podniku Včelí farma a musíte jim za jejich práci platit – jedno mávnutí křídly při jejich letu za nektarem vás stojí 0,1 Kč. Můžete se navíc rozhodnout, kde umístíte úľ a jaké květiny budou pro včely k dispozici.

**Vaším úkolem je opakovanými pokusy získat ze hry informaci o tom, při jakém umístění úlu (uveďte souřadnice x a y) a z kterého druhu květin je nejvyšší zisk.**

Podklady pro výpočet zisku:

- Fixní náklady = cena úlu, cena včelstva atd. = 1 500 Kč.
- Variabilní náklady = (nalétáno) jedno mávnutí křídly = 0,1 Kč.

Při dvaceti opakováních hry například vyjde průměrná hodnota mávnutí křídly přibližně 5 000. Z toho vyplývají variabilní náklady na vaše včelí zaměstnance je 500 Kč, přičemž váš podnik vytvoří zisk 1 000 Kč. Předpokládaná cena prodeje 100 Kč za kg.

Vypočtete:

- Krycí příspěvek =
- Zisk =
- Výnosy =

***Rozdělte si v týmu úkoly. Nevzdávejte se! Studujte a ptejte se internetu, podnikatelů, kohokoli! Vytvořte si týmový tahák.***